

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

STRATEGICKÝ PLÁN SZP

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Agroenvironmentálně-klimatická opatření
Strategický plán SZP na období 2023-2027**

Pěstování meziplodin

Informační materiál pro zemědělce

1 Úvod

Cílem brožury je vysvětlit zemědělcům, jaké existují možnosti v oblasti životního prostředí, klimatu a dalších sférách v rámci intervencí rozvoje venkova ve druhém pilíři Společné zemědělské politiky (dále „SZP“). Cílem je zároveň objasnit, jaká jsou pravidla těchto intervencí. Konkrétně je tato brožura zaměřena na intervence (též pod názvem opatření či podopatření) označované jako agroenvironmentálně-klimatická opatření (dále jen „AEKO“). Jedná se o jedno ze stěžejních plošných opatření ve Strategickém plánu pro Společnou zemědělskou politiku České republiky na programové období 2023–2027. AEKO je poměrně rozsáhlý komplex různě zaměřených intervencí, jejichž podmínky jsou navrženy tak, aby motivovaly zemědělce k ochraně a zlepšení životního prostředí při hospodaření na zemědělské půdě. V AEKO se zemědělcům poskytují dotace (plošné environmentální platby) výměnou za službu společnosti (tzv. veřejné statky), tedy právě za ochranu a zlepšení složek životního prostředí a přírodních zdrojů. Problematika zachování biodiverzity, zabránění degradace půd, ochrana vodních zdrojů, opatření zmírňující změnu klimatu a další jsou oblasti, které nelze řešit bez podpory z veřejných zdrojů. Podmínky AEKO reagují zejména na úbytek druhové početnosti rostlin i živočichů a špatný stav půd (vodní a větrná eroze, acidifikace, dehumifikace a utužení). Podpora v rámci plošných intervencí venkova přispívá k řešení těchto problémů z oblasti životního prostředí a stimuluje zemědělce k přechodu na environmentálně šetrnější způsoby hospodaření (integrovaná produkce). Zároveň jsou poskytovány platby pouze za provádění podmínek AEKO, které

jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Svým nastavením intervence AEKO chrání a zlepšují všechny složky životního prostředí, krajinu a její vlastnosti, přírodní zdroje, půdu a biologickou rozmanitost.

Veškerá podopatření AEKO jsou nastavena na období plnění víceletých podmínek v délce trvání pěti let, tedy žadatelé musí v celém období pěti let plnit podmínky dané zvoleným podopatřením. Toto zaručuje, že požadovaný dopad na životní prostředí a jeho složky bude skutečně významný. Kontrakt mezi zemědělcem a státem je tedy uzavírán na pět let, ve kterých zemědělec, jako jedna strana kontraktu, plní stanovené podmínky, za které mu náleží podpora od státu, druhé strany kontraktu. Tato podpora mu kompenzuje ztrátu příjmu, dodatečné náklady a transakční náklady, které vznikají právě z důvodu plnění stanovených podmínek daným podopatřením či titulem. Podpora v AEKO je spolufinancována Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Ministerstvem zemědělství ze státního rozpočtu. Tato podpora má charakter platby na plochu, je tedy vyplácena na dané hektary způsobilé zemědělské půdy zařazené v konkrétním podopatření/titulu.

1.1 Historie AEKO

Podpora AEKO (dříve označovaná jen zkratkou AEO – agroenvironmentální opatření) byla v ČR zavedena v roce 2004. Od tohoto roku byla součástí **Horizontálního programu rozvoje venkova**, který probíhal mezi lety 2004–2006 se závazky dobíhajícími až do roku 2010. Poté byla tato opatření (na podporu způsobů využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou

a zlepšením životního prostředí a krajiny, podporu zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny) součástí **Programu rozvoje venkova** (dále jen „PRV“), a to jednak v programovém období 2007–2013 a následně mezi lety 2014–2020, respektive až do roku 2022. Rokem 2021 totiž započalo tzv. „přechodné období“ do spuštění nového programového období. Navíc od roku 2020 již nebylo možné uzavírat pětileté závazky v AEKO, ale pouze zkrácené závazky na¹, respektive na 2 roky v tzv. navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatřeních, známých také pod zkratkou NAEKO. Jedinou výjimku tvořila podopatření Zatravňování orné půdy a Zatravňování drah soustředěného odtoku, do kterých mohli zemědělci vstupovat ještě v roce 2020 a uzavírat nové pětileté závazky. Všechny zkrácené závazky již byly ukončeny, i přesto je však možné, že u některých zemědělců dojde k souběhu starých dobíhajících závazků a nového období plnění víceletých podmínek. Tento souběh je u jednoho žadatele možný, nikoli však na jednom dílu půdního bloku (dále „DPB“).

1.2 AEKO v současném období 2023–2027

Agroenvironmentálně-klimatická opatření jsou v rámci programového období mezi

lety 2023–2027 součástí **Strategického plánu Společné zemědělské politiky Evropské unie v České republice**. AEKO zahrnují celkem deset podopatření² a některá se dále člení na tituly. Celkově je tedy nabízeno 35 titulů, do kterých mohou zemědělci se svou zemědělskou půdou vstupovat (viz schéma na Obr. 1). Podrobné podmínky AEKO pro současné programové období vychází z nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Z analýzy provedené pro účely strategického plánování a zavádění opatření Strategického plánu SZP v České republice vyplývá, že AEKO přispívá ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Mimo jiné podporuje snižování emisí skleníkových plynů a ukládání uhlíku včetně udržitelného rozvoje a účinného

¹ Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z EZFRV a z EZZF v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

² Od roku 2024 bude zavedeno nové podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě a nabídka se tak rozšíří o další 4 tituly dle oblasti působnosti (VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice). Celkový součet tedy bude roven 11 podopatřením a 39 titulům.

hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší. Dále prostřednictvím tohoto opatření dochází k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilování ekosystémových služeb a zachování stanovišť a krajiny včetně lepší reakce zemědělství na společenskou poptávku, týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem.

Jednotlivá podopatření jsou v období 2023–2027 zaměřena na různé zemědělské kultury a způsoby hospodaření. V rozlišení na jednotlivé typy zemědělské kultury se jedná o:

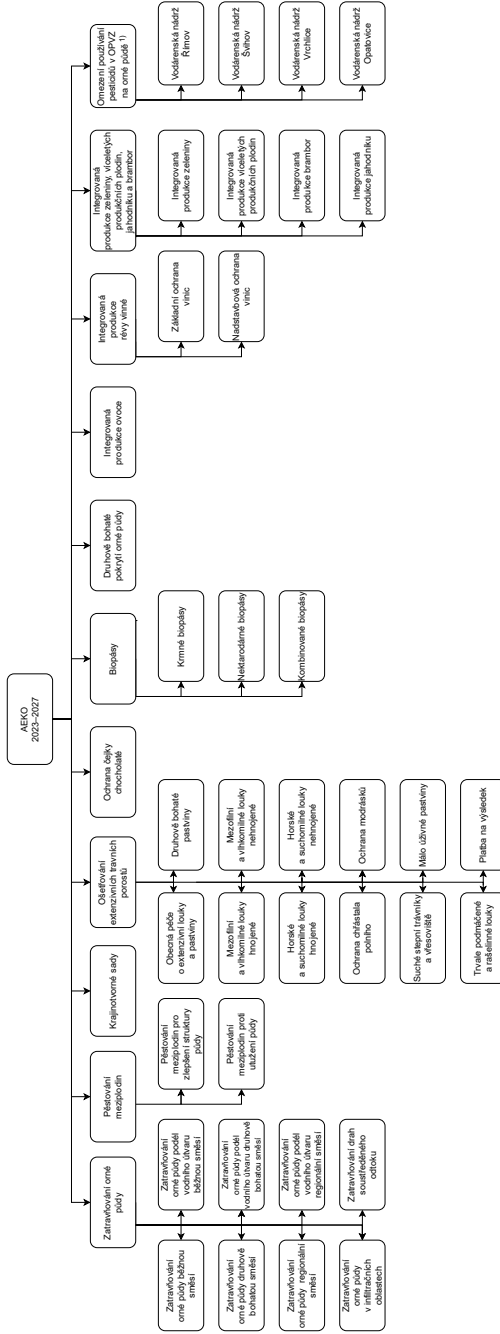
- na standardní orné půdě
 - zatravňování orné půdy,
 - pěstování meziplodin,
 - biopásy,
 - ochrana čejky chocholaté,
 - druhově bohaté pokrytí orné půdy,
 - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
 - omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě (od roku 2024),
- na ploše s víceletými produkčními plodinami
 - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
- na trvalých travních porostech
 - ošetřování extenzivních travních porostů,
- na trvalých kulturách
 - krajinnotvorné sady,
 - integrovaná produkce ovoce a
 - integrovaná produkce révy vinné.

Obecně by se dalo říci, že každé podopatření splňuje alespoň jeden z cílů, a to snižování environmentálních rizik spojených

s moderním zemědělstvím na straně jedné a zachování přírody a obdělávané krajiny na straně druhé. Zastoupení těchto cílů v jednotlivých podopatřeních závisí na oblasti, kam jsou tato podopatření směřována. Například v oblasti s intenzivní zemědělskou výrobou se podopatření často zaměřují na snižování environmentálních rizik (např. integrovaná produkce se zaměřuje na omezení vstupů a využití postupů a technologií šetrných k životnímu prostředí), ale mohou být také určena k ochraně přírody (např. založení biopásu podporuje biodiverzitu, titul Trvale podmáčené a rašelinné louky zase zajišťuje, že bude tato cenná lokalita šetrně obhospodařována apod.).

V porovnání s předchozím obdobím PRV z let 2014 až 2022 (včetně přechodného období) došlo k několika změnám. Stávající podopatření zůstala zachována, ale přibyla nová, a to podopatření Pěstování meziplodin (v rozčlenění na dva tituly) a Druhově bohaté pokrytí orné půdy. Současně došlo k přesunu podopatření Krajinnotvorné sady z opatření Ekologické zemědělství (dále „EZ“) právě do AEKO, nově je tedy umožněn vstup konvenčním zemědělcům. Také byla rozšířena nabídka jednotlivých titulů ve stávajících podopatřeních, a to konkrétně v podopatření Zatravňování orné půdy, kde byl nově zaveden titul Zatravňování orné půdy v infiltračních oblastech, dále v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů přibyl titul Málo úživné pastviny a Platba na výsledek, v rámci podopatření Biopásy byl nově zaveden titul Kombinované biopásy a podopatření Integrovaná produkce nově zahrnuje tituly integrovaná produkce brambor a integrovaná produkce víceletých produkčních plodin. V rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné je zavedena tzv. doplňková platba.

Přehled podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

Obr. 1. Schéma podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

1) Podopatření zavedeno od roku 2024.

2 Základní principy AEKO

Jak bylo již v úvodu zmíněno, opatření AEKO je dlouhodobějšího charakteru z důvodu lepšího dosažení pozitivních dopadů na životní prostředí. Opatření je podmíněno **plněním víceletých podmínek po dobu pěti let**. Žadatelem o dotaci AEKO může být fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu zaevidovanou v LPIS³ a zároveň plní podmínky pro poskytnutí dotace daného podopatření a titulu, do kterého vstupuje. Společná pro všechny žadatele je nutnost splňovat národní podmínky systému podmíněnosti. Jak název napovídá, jedná se o pravidla, která jsou základní podmínkou pro získání dotace. Zemědělci a jiní žadatelé dodržují základní podmínky v oblasti životního prostředí, změny klimatu, veřejného zdraví, zdraví rostlin a dobrých životních podmínek zvířat. Zároveň jsou žadatelé povinni dodržovat minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Do podopatření AEKO lze vstoupit buď se všemi díly půdních bloků dané zemědělské kultury, anebo jen s vybranými díly půdních bloků. Sazba dotace je stanovena v eurech, ale vyplácí se vždy v korunách podle směnného kurzu, který je uveřejněn v posledním Úředním věstníku Evropské unie ke dni 31. prosince kalendářního roku předcházejícímu roku, za který se dotace poskytuje. Dotace je poskytována

³ Registr půdy LPIS (z angl. Land Parcel Identification System) je jedním ze základních prvků tzv. Integrovaného administrativního kontrolního systému (IACS) a legislativně je ukotven v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a v rámci ČR je veden na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

na hektar způsobilé zemědělské půdy zařazené v daném podopatření a titulu. Podstatné pro vstup do AEKO je užívat daný DPB a mít jej na sebe v LPIS evidovaný minimálně do ukončení období plnění víceletých podmínek (tedy alespoň pět let od doby podání žádosti o zařazení). Žadatel má sice možnost zařazenou výměru v podopatření AEKO v průběhu plnění víceletých podmínek navýšit či snížit, ale tato možnost je limitovaná.

V případě, že žadatel musí v průběhu plnění víceletých podmínek díl půdního bloku někomu vydat (tj. ztratil užívání části nebo celého DPB v LPIS), dojde k porušení základních podmínek. V takovém případě však lze uplatnit tzv. pardonovaný důvod na **snížení výměry** a oznámit tuto skutečnost na Státní zemědělský intervenční fond (dále „SZIF“) v žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května příslušného kalendářního roku, a to společně s podáním jednotné žádosti⁴. Snížit výměru však lze maximálně do výše 25 % původně zařazené (tj. výměry zařazené v prvním roce) celkové výměry. Toto již nelze provést v pátém roce období. Existují také další pardonované důvody na snížení výměry, a to zásah vyšší moci, restituce, provedení pozemkové

⁴ Pokud dojde ke snížení výměry v době od podání žádosti do 31. prosince u podopatření Zatrávňování orné půdy, Ošetřování extenzivních travních porostů, Krajinnotvorné sady, Ochrana čejky chocholáté, Druhově bohaté pokrytí orné půdy a Integrovaná produkce, je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF nejpozději do 10. ledna následujícího kalendářního roku. U podopatření Pěstování meziplodin a Biopásy, u kterých došlo ke snížení výměry od podání žádosti do 31. března, musí být tato změna oznámena na SZIF do 30. dubna.

úpravy, vykloučení ovocného sadu nebo viniče či jiné mimořádné okolnosti. Pokud sníží dojde ke snížení výměry bez využití pardonovaného důvodu, případně dojde k překročení limitu 25 %, jedná se o porušení podmínky a následuje řízení o navrácení vyplacené dotace. Vrácení dotace se týká pouze podpory poskytnuté na dotčenou výměru zemědělské půdy, tedy tu, o kterou byla snížena. Vratka dotace se týká všech let, ve kterých byla výměra zařazena.

Obdobná pravidla platí také v opačném případě, tedy u **navyšování zařazené výměry**. Také toto je možné z pardonovaných důvodů učinit, v tomto případě však maximálně do výše 35 % zařazené výměry v prvním roce období plnění víceletých podmínek (s výjimkou podopatření Zatravňování orné půdy, kdy se zvýšení výměry provádí výhradně podáním nové žádosti o zařazení na tyto pozemky). Toto již nelze provést v pátém roce období. Také při navyšování výměry je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF, a to prostřednictvím žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května. Pokud se stanovený limit překročí, tj. navýšení přesáhne 35 % celkové výměry, je taková změna podmíněna žádostí o zařazení do nového období plnění víceletých podmínek.

Uvedené změny výměry (snížení/zvýšení výměry u již zařazených dílů půdních bloků nebo zařazení nového dílu půdního bloku) oznamuje žadatel prostřednictvím **změnové žádosti o zařazení** (zvýšením či snížením) na SZIF. Tato žádost upravuje pouze parametry zařazení. Žadatel musí mít na paměti, že změnová žádost o zařazení sama o sobě neupravuje dotační žádost. Pokud tedy dojde ke změně zařazení v průběhu roku (od data podání žádosti o dotaci do 31. prosince), pak to má většinou vliv

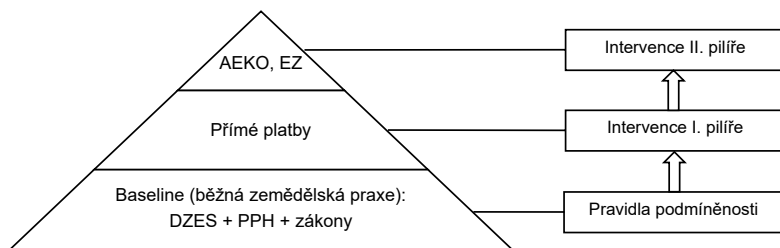
i na žádost o poskytnutí dotace, kterou je potřeba také upravit.

Při navýšení zařazené výměry v pátém roce období plnění víceletých podmínek, kdy bude uzavírán nový pětiletý závazek, bude možné vymezit na DPB nový titul ve vrstvě ENVIRO⁵ v LPIS.

Dotace v podopatřeních AEKO kompenzuje ušlé příjmy a dodatečné náklady, které vznikají při plnění podmínek na dodržení příslušného způsobu hospodaření. Současně se jedná o způsoby hospodaření, které jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Tuto definují základní předpisy jak na národní, tak na evropské úrovni⁶. Jak již bylo uvedeno, jedná se v první řadě o pravidla podmíněnosti, což jsou povinné požadavky na hospodaření (dále jen „PPH“), standardy dobrého zemědělského

⁵ Tato vrstva byla vytvořena jako podklad pro vymezení titulů v podopatření Ošetřování travních porostů již v programovém období PRV 2007–2013 a je pravidelně aktualizována, aby vymezení odpovídalo stavu porostu i územním změnám pozemků.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172.

Obr. 2 Schéma návaznosti politických nástrojů ve způsobech zemědělského hospodaření

a environmentálního stavu půdy (dále jen „DZES“)⁷ a minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin (podrobněji v kapitole 3). Aby mohla být vyplacena dotace AEKO v plné výši, musí být znění podmínek, které žadatelé musí plnit, současně i nad rámec požadavků, které vyplývají z pravidel pro poskytnutí přímých plateb. V případech,

⁷ Seznam standardů: 1. Zachování trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše; 2. Ochrana mokřadů a rašeliníšť; 3. Zákaz vypalování strnišť na orné půdě vyjma případů odůvodněných zdravím rostlin; 4. Zřízení ochranných pásů podél vodních toků; 5. Obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze, včetně zohlednění sklonu svahu; 6. Minimální půdní pokryv půdy pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích; 7. Střídání plodin na orné půdě, s výjimkou plodin pěstovaných ve vodě (7 A. Střídání plodin na orné půdě, 7 B. Omezení plochy jedné plodiny); 8. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, Zachování krajinných prvků, Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat a jako možnost opatření proti invazním druhům rostlin (8 A. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, 8 B. Zachování krajinných prvků, 8 C. Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat); 9. Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty v lokalitách sítě Natura 2000.

kdy se tedy některé podmínky setkávají, dochází u některých podopatření ke snížení dotace. Ke snížení výše podpory může docházet také v případě kombinovatelnosti různých dotačních zdrojů, například při souběhu AEKO a ekologického zemědělství. Snížení dotace vychází ze základního principu, který podporuje pravidla pro veřejné výdaje v EU. Tímto principem je ošetřeno, že žádné náklady na stejnou činnost nejsou financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Toto pravidlo se označuje jako **pravidlo dvojího financování**. Ministerstvo zemědělství v rámci schvalování podpory AEKO pro programové období 2023–2027 identifikovalo několik rizik dvojího financování, u kterých došlo ke stanovení odpočtů.

Princip návaznosti jednotlivých politických nástrojů znázorňuje schéma na Obr. 2. Daný nástroj musí jít ve znění podmínek vždy nad úroveň, která je pod ním. V případě, že tomu tak není, je uplatněn odpočet dotace. Základní úroveň je u zemědělců požadována bez nároku na úplatu, ale tyto základní podmínky hospodaření je nutné dodržovat, aby mohli zemědělci dostávat dotaci za splnění některé z vyšších úrovní. Přímé platby a následně intervence AEKO či EZ jsou tedy nadstavbou základní úrovně a za dodržování jejich podmínek jsou žadatelům o dotaci kompenzovány dodatečné náklady či ušlé příjmy.

2.1 Přehled sazeb dotací v podopatřeních AEKO v období 2023–2027

Pro základní orientaci jsou v tabulce uvedeny sazby jednotlivých podopatření a titulů platné pro rok 2023.

Tab. 1 Sazby pro AEKO v podopatřeních nebo v jednotlivých titulech v roce 2023

Podopatření	Titul	Výše podpory ¹⁾ (EUR/ha)	
Zatrávňování orné půdy	Zatrávňování orné půdy běžnou směsí	312	
	Zatrávňování orné půdy druhově bohatou směsí	348	
	Zatrávňování orné půdy regionální směsí	1. rok	1 114
		2.–5. rok	237
	Zatrávňování orné půdy podél vodního útvaru běžnou směsí	337	
	Zatrávňování orné půdy podél vodního útvaru druhově bohatou směsí	390	
	Zatrávňování orné půdy podél vodního útvaru regionální směsí	1. rok	1 136
		2.–5. rok	259
	Zatrávňování orné půdy v infiltračních oblastech	312	
Zatrávňování drah soustředěného odtoku	482		
Ošetřování extenzivních travních porostů	Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	91	
	Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	166	
	Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené	185	
	Horské a suchomilné louky hnojené	170	
	Horské a suchomilné louky nehnojené	171	
	Trvale podmáčené a rašelinné louky	691	
	Ochrana modrásků	174	
	Ochrana chřástala polního	199	
	Suché stepní trávníky a vřesoviště	352	
	Málo úživné pastviny	352	
	Druhově bohaté pastviny	211	
	Platba na výsledek	148	
Pěstování meziplodin	Pěstování meziplodin pro zlepšení struktury půdy	154	
	Pěstování meziplodin proti utužení půdy	152	
Krajinotvorné sady		116	
Biopásy	Krmné biopásy	676	
	Nektarodárné biopásy	597	
	Kombinované biopásy	639	

Podopatření	Titul	Výše podpory ⁴⁾ (EUR/ha)
Ochrana čejky chokolaté		630
Druhově bohaté pokrytí orné půdy		417
Integrovaná produkce ovoce		460
Integrovaná produkce révy vinné	Základní ochrana vinic	334
	Nadstavbová ochrana vinic	672
Integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor	Integrovaná produkce zeleniny	462
	Integrovaná produkce víceletých produkčních plodin	462
	Integrovaná produkce jahodníku	462
	Integrovaná produkce brambor	462

⁴⁾ Výše dotace platné v roce 2023. V dalších letech může dojít ke změnám prostřednictvím modifikace Strategického plánu SZP.

Sazba pro podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě bude od roku 2024 stanovena ve výši 151 EUR/ha pro všechny tituly.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočítání z eur se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

Celková výše dotace se vypočítá jako součin sazby dle Tab. 1 pro daný titul a výměry, na kterou je dotace v rámci příslušného podopatření a titulu poskytována.

Dotace se neposkytne na díl půdního bloku, který se nachází na území hlavního města Prahy.

2.2 Odpočty sazeb při souběhu s národní legislativou

Ke snížení dotace v případě souběhu s národní legislativou⁸ dochází na územích, kde je nějakým způsobem omezeno hnojení – týká se zemědělské kultury trvalé travní porosty či travních porostů pěstovaných na orné půdě. Jelikož je v některých podopatřeních AEKO hrazena újma kvůli sníženému výnosu travní hmoty z důvodu omezení/zákazu hnojení, nelze ji logicky v těchto oblastech hradit, neboť hnojení je zde již nějakým způsobem omezeno na základě obecně platného právního předpisu. Nejde zde tedy o újmu vznikající na základě podmínky jdoucí nad rámec běžné praxe a došlo by k porušení pravidla dvojího financování. Jde konkrétně o tyto případy a částky snížení dotace od sazby uvedené v Tab. 1:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)⁹ a **Zatravnňování orné půdy**: snížení dotace o **95 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti

⁸ Se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

na území vymezeném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva. Uvedenou částku, která vychází z újmy z důvodu sníženého výnosu travní hmoty z důvodu zákazu hnojení, je nutné ze sazby daného podopatření AEKO odečíst,

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)¹⁰ a **Zatravnňování orné půdy**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce). Na travních porostech je omezeno používání hnojiv pouze na hnojiva organická. Zmíněné tituly AEKO kompenzují újmu za totožnou podmínku, uvedenou částku ze sazby AEKO je proto nutné odečíst,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **75 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády

¹⁰ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **45 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce),
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **34 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce).

V LPIS lze u každého dílu půdního bloku na záložce „Podrobné – AEKO 2023+ Info – Ostatní údaje AEKO“ zjistit, zda se na díl půdního bloku vztahuje výše uvedené snížení dotace.

2.3 Odpočty sazeb při plnění pravidel podmíněnosti

Zemědělci jsou povinni plnit požadavky DZES bez úplaty a v rámci jednotlivých podopatření AEKO je možné kompenzovat pouze náklady nad rámec základních standardů hospodaření. U některých podopatření je toto již ošetřeno v rámci stanovené sazby a nemusí proto docházet ke snížení dotace. V jiných případech, kdy bude

žadatel některé činnosti vykazovat jako plnění systému podmíněnosti a zároveň se jedná o placenou podmínku v rámci podopatření AEKO, bude docházet k odpočtům od sazby uvedené v Tab. 1. Jedná se konkrétně o tyto případy:

- v rámci podopatření **Pěstování meziplodin**: když osetá plocha meziplodinami plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 činí toto snížení dotace **50 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Biopásy a Ochrana čejky chocholaté**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 je stanoveno snížení dotace o **460 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (snížení dotace o **230 EUR/ha** v roce 2023¹¹).

Výjimku tvoří případ, kdy je na ploše vymezen ochranný pás podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti zemědělcům (NV č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům). V této situaci totiž nebude docházet k odpočtu ze sazby AEKO, ale tato nebude vůbec poskytnuta.

¹¹ Uvedené odpočty z důvodu vyčlenění neprodukční plochy jsou platné v roce 2023. Aktuálně je na úrovni EU v řešení modifikace Strategického plánu SZP a může dojít ke změně ve výši těchto odpočtů.

2.4 Odpočty sazeb při plnění podmínek přímých plateb

V případě, že zemědělec deklaruje danou činnost jako splnění podmínky přímých plateb a zároveň za ni pobírá podporu, nelze tuto činnost kompenzovat také v rámci podopatření AEKO. V takových případech bude proto docházet k odpočtu od sazby uvedené v Tab. 1, a to konkrétně u těchto podopatření:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů¹²**: v podmínkách podopatření AEKO je stanovena podmínka pro DPB s výměrou nad 10 ha, aby na nich bylo při první seči ponecháno 3–15 % ploch neposečených. Jelikož je obdobná podmínka stanovena také v rámci požadavků přímých plateb (v rámci základní celofaremní ekoplatby na zemědělské kultuře TTP), tedy s výjimkou, že zde je toto požadováno až na DPB s výměrou od 12 ha, dochází na těchto plochách k souběhu totožné podmínky. Z tohoto důvodu dochází při souběhu uvedených podpor k odpočtu platby AEKO, a to ve výši **15 EUR/ha**,
- v rámci podopatření **Pěstování meziplodin**: v podmínkách celofaremní ekoplatby je stanoveno udržitelně hospodařit s organickou hmotou, přičemž jednou z možností je plnění prostřednictvím pěstování meziplodin. Pokud za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **82 EUR/ha**, která vychází

z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,

- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Krmné biopásy**, v podopatření **Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: pomocí uvedených podopatření AEKO může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **71 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Nektarodárné biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **29 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Kombinované biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **43 EUR/ha**, která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu

¹² Neuplatní se u titulů Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana modrásků, Ochrana chřástala polního, Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny a Druhově bohaté pastviny. U těchto titulů není příplatek za ponechání neposečených ploch poskytován a z tohoto důvodu nedochází ani k odpočtu.

- v rámci podopatření **Integrovaná produkce ovoce**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na ovocný sad v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **18 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého meziřadí a manipulačního prostoru sadu a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst,
- v rámci podopatření **Integrovaná produkce révy vinné**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na vinice v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **20 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého druhého meziřadí a manipulačního prostoru a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst.

Od roku 2024 bude nově zavedeno podopatření **Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě** (čtyři tituly dle oblasti působnosti – VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice), a také zde bude reálně hrozit riziko souběhu s podmínkami přímých plateb. I v tomto podopatření bude tedy docházet v případě identifikovaného překryvu k odpočtu sazby (ve výši 11 EUR/ha), aby nebylo porušeno pravidlo dvojího financování.

U některých podopatření je uvedeno, že se jedná o výši odpočtu platnou v roce 2023. V průběhu období plnění víceletých podmínek může totiž dojít k modifikaci Strategického plánu SZP, a tak i ke změně

výše odpočtu. Je proto nutné sledovat aktuální znění nařízení vlády, kde budou aktuální informace uvedeny.

2.5 Odpočty sazeb při souběhu podopatření AEKO s ekologickým zemědělstvím

Jak již bylo řečeno dříve, žádné náklady na stejnou činnost nesmí být financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Zásadní je uplatnění tohoto pravidla pro ekologicky hospodařící zemědělce, kterým se krátí některé dotace v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů. Detailně jsou odpočty při souběhu s ekologickým zemědělstvím uvedeny v kapitole věnované právě tomuto podopatření.

V případě podopatření Zatravňování orné půdy se ekologickým zemědělci na zatravňovaný DPB neposkytne dotace v ekologii, souběh tohoto podopatření s opatřením EZ tedy je možný, ale nikoliv souběh dotačních podpor. Totožně je tomu také v případě kombinace podpory opatření Ekologické zemědělství a podopatření Biopásy, Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy.

Podopatření Integrovaná produkce není na jednom dílu půdního bloku kombinovatelné s opatřením Ekologické zemědělství. Souběh těchto opatření tedy je umožněn, ale nikoliv na stejné ploše.

Úplně vyloučen je pak souběh podopatření Pěstování meziplodin a Krajinotvorné sady s opatřením Ekologické zemědělství.

Složitém problémem je vzájemná kombinovatelnost různých dotačních zdrojů. Obecně lze říci, že neplatí žádné omezení, které by bránilo kombinaci dotací na dílu

půdního bloku v rámci přímých plateb¹³ a podopatřeními AEKO. Rovněž některé intervence plošného charakteru dle Strategického plánu SZP (Oblasti s přírodními a jinými omezeními, tzv. ANC¹⁴, Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě, opatření Agrolesnictví¹⁵) jsou s AEKO kombinovatelné. Kombinovatelnost AEKO s opatřením Ekologické zemědělství je možná, s výjimkou dílů půdních bloků zařazených v podopatření Integrovaná produkce a v podopatření Pěstování meziplodin. Jak je ale již výše vysvětleno, při kombinaci opatření Ekolo-

gické zemědělství s podopatřením AEKO se některé platby snižují z důvodu zabránění dvojímu financování, případně se podpora EZ při souběhu vůbec neposkytne.

Kombinovatelnost podopatření AEKO na jednom dílu půdního bloku mezi sebou vzájemně je vyloučena povahou jednotlivých podopatření a titulů AEKO. Kombinovatelnost AEKO a dotačních zdrojů poskytovaných Ministerstvem životního prostředí je možná pouze pokud je hrazena jiná činnost, náklad nebo újma.

¹³ Přímé platby zahrnují: základní podporu příjmu pro udržitelnost, platbu pro malé zemědělce, doplňkovou redistributivní podporu příjmu pro udržitelnost, režimy pro klima a životní prostředí, doplňkovou podporu příjmu pro mladé zemědělce a podporu příjmu vázanou na produkci.

¹⁴ Dříve LFA

¹⁵ Dle nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

3 Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

Minimální požadavky pro používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin jsou další podmínky způsobilosti pro poskytování dotací. Pro zemědělce jsou tedy závazné v případě, že chtějí do některého podopatření AEKO vstoupit. Jak již bylo uvedeno dříve, jedná se o základní pravidla, za která zemědělcům nenáleží dotace, byť znamenají určité omezení hospodaření. Dle schématu (viz Obr. 2) se jedná o základní úroveň, tedy takzvanou běžnou zemědělskou praxi, která je dle své definice základem, od kterého se lze „odrazit“ a způsob hospodaření zlepšovat dle podmínek předpisů vyšší úrovně (zde již za úplaty). Tyto požadavky jsou žadatelé povinni dodržovat na celé výměře zemědělského podniku, a to bez ohledu na to, zda je daný DPB zařazen v AEKO.

Kontroly minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. V porovnání s právní úpravou platnou do roku 2023 jsou nově pravidla o stanovení minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin zařazena v nařízení vlády o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Minimální požadavky pro použití hnojiv jsou v souladu s nitrátovou směrnicí¹⁶, jejíž

vybrané požadavky jsou také součástí pravidel podmíněnosti (= Cross Compliance). Podstatné tedy je, že tyto vybrané podmínky platí i pro zemědělské podniky, které se nacházejí i mimo zranitelné oblasti dusičnany. Pravidla podmíněnosti jsou totiž závazná pro všechny zemědělce, kteří požadují platbu v některém podopatření AEKO.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržet minimální požadavky pro použití hnojiv¹⁷:

- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení,
- dodržovat zákaz pěstování erozně nebezpečných plodin na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoliv část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvaru povrchových vod, se nesmí pěstovat kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice nebo čirok),
- dodržovat zákaz používání dusíkatých hnojivých látek (s výjimkou sklíditelných rostlinných zbytků) na zemědělskou půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem,
- dodržovat rovnoměrné pokrytí pozemku při hnojení (nelze používat dusíkaté hnojivé látky, pokud způsob jejich užití nevede k rovnoměrnému pokrytí pozemku),
- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích s ornou půdou se sklonitostí převyšující 10° nebo s trvalým

¹⁶ Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

¹⁷ Dle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, ve znění pozdějších předpisů.

travním porostem se sklonitostí převyšující 12° se nesmí používat dusíkaté hnojivé látky, s výjimkou tuhých statkových a organických hnojiv, v případě orné půdy bez porostu zapravených do 24 hodin po jejich použití a přívodu dusíku ve výkalech a moči při pastvě hospodářských zvířat na pozemku). Požadavek se nevztahuje na ponechané sklíditelné rostlinné zbytky.

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin obsahují obecné zásady na jejich používání, požadavky na způsobilost pro nakládání s nimi, požadavky na jejich skladování a na vedení evidence. Všechny požadavky jsou stanoveny na základě platných národních právních předpisů.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržovat minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin¹⁸:

- používat přípravky na ochranu rostlin pro profesionální uživatele získané od registrovaného distributora, nebo u kterých je držitelem povolení,
- zajistit skladování přípravku určeného pro profesionální uživatele, pouze pokud je obdržel od registrovaného distributora, nebo pokud je držitelem povolení.

Kromě uvedených minimálních požadavků musí žadatelé o podopatření AEKO splňovat i následující:

- v případě použití hnojiv vést evidenci hnojení v souladu se zákonem o hnojivech¹⁹

¹⁸ Dle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, v platném znění.

- (o množství, druhu a době jejich použití podle jednotlivých pozemků, plodin a let),
- v případě použití přípravků na ochranu rostlin vést záznamy o používání těchto přípravků v souladu s předpisem EU²⁰,
- uchovávat tyto evidence pro potřeby kontroly prokazující poskytnutí a užití dotace minimálně po dobu 10 let²¹.

²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

4 Pěstování meziplodin

4.1 Úvod

Meziplodiny v současném systému hospodaření sehrávají velice významnou roli. Ve struktuře pěstovaných plodin stále převládají obilniny²². Ubývá živočišná výroba a s tím i možnost pěstovat zlepšující krmné plodiny, jako jsou jeteloviny (jetel luční, vojtěška), jetelotravní směsi, trávy, ale i krmné luskovino-obilní směsky. Tedy plodiny, které jsou prospěšné také pro půdu a její úrodnost. Zároveň luskoviny a jeteloviny poutají vzdušný dusík a mohou částečně nahrazovat průmyslově vyráběná osiva. Navíc stále ubývá zemědělská a orná půda, která nenávratně mizí pod betonovými a plechovými sklady, halami, supermarkety a jejich parkovišti. Půda jako základní výrobní nástroj zemědělců ustupuje výstavbě a také se stává lukrativním obchodním artiklem, což stále zvyšuje její cenu a vytváří tlak na pěstitele. Zároveň se zvyšujícím se oteplováním a úbytkem srážek je půda více náchylná na erozi, utužení a snižování úrodnosti.

Pěstování meziplodin na orné půdě proto bude v novém programovém období od roku 2023 podporováno. Cílem podopatření Pěstování meziplodin je přispět k řešení uvedených problémů. Navržené druhy meziplodin zajišťují pokryv půdy v meziplodním období, čímž chrání půdu proti přehřátí a podporují zadržování vody v půdě. Příznivě tedy ovlivňují infiltrační a retenční kapacitu půdy. Svým kořenovým systémem narušují utužené vrstvy půdního profilu, čímž zmírňují nebo brzdí degradační procesy

v půdě. Prokořenění půdy a vnos potřebné organické hmoty do půdy podporuje činnost půdního edafonu, zlepšuje biologickou činnost a tvorbu drobtovité struktury půdy, čímž se zvyšuje úrodnost půdy. Dobře založené a funkční meziplodiny výrazně omezují erozi půdy, jak vodní, tak i větrnou. Významným přínosem meziplodin je také snížení rizika vyplavení nitrátů jejich odčerpáním z půdy a schopnost zadržení dusíku v biomase, čímž je omezováno znečištění podzemních vod a vodních zdrojů ionty dusíku. Meziplodiny mohou také snižovat potřebu POR (působí na odplevelení půdy) a případně i snížení výskytu chorob a škůdců (jsou refugiem pro predátory škodlivého hmyzu). Meziplodiny mají pozitivní vliv na obohacení osevních postupů (přerušovače obilních sledů), zvyšují biodiverzitu v krajině, poskytují potravu a úkryt pro hmyz, ptactvo i drobnou zvěř.

Podopatření se dle Strategického plánu pro Společnou zemědělskou politiku ČR člení na dva tituly, které se liší směsí osiv s ohledem na potřeby dané plochy. Meziplodiny proti utužení půdy je možné pěstovat jen na způsobilých plochách, které se nacházejí na předem vymezeném území ve vrstvě utužení půdy v LPIS. Na těchto lokalitách jsou navrženy směsi, které mají příznivý efekt právě na utužení, neboť je kladen důraz na plodiny, jejichž použitím ve směsi dojde k rozrušení utužené vrstvy půdy i do hloubky. Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy zase mají chránit půdu proti erozi a vysychání, neboť zajišťují pokryv povrchu orné půdy v období, kdy půda není chráněna porostem hlavní plodiny.

²² Dle ČSÚ se v roce 2023 obilniny na osevní ploše ČR podílely z 54,9 % (celkem byly pěstovány na výměře 1 326 537 ha).

4.2 Cíl a přínos podopatření

Meziplodiny mají pozitivní vliv na obohacení osevních postupů (přerušovač obilných sledů). Meziplodiny mohou také snižovat potřebu POR (působí na odplevelení půdy) a případně i snížení výskytu chorob a škůdců (jsou refugiem pro predátory škodlivého hmyzu). Podpora pěstování meziplodin má za cíl snižovat zhutnění půdního profilu, kterým je ohroženo přes 33 % zemědělské půdy (utužené podorničí je dokonce na 90 % zemědělské půdy). Svým kořenovým systémem narušují utužené vrstvy půdního profilu, čímž zmírňují nebo brzdí degradační procesy v půdě. Zapravené meziplodiny přispívají formou zeleného hnojení ke zvýšení obsahu humusu v půdě a zlepšení bilance organické hmoty v půdě, která je klíčová pro udržení kvalitativních parametrů půdy. Pěstování meziplodin příznivě působí i na zvyšování nízké retence vody, a naopak pomáhá při snižování úniku živin ze zemědělsky využívaných ploch. Významným přínosem meziplodin je také snížení rizika vyplavení nitrátů jejich odčerpáním z půdy a schopnost zadržení dusíku v biomase, čímž je omezováno znečištění podzemních vod a vodních zdrojů ionty dusíku.

Dotací podpora za pěstování meziplodin proti utužení půdy směřuje pouze na pozemky, které se nacházejí na předem vymezeném území ve vrstvě utužení půdy v LPIS. Na těchto pozemcích již problém s utužením existuje. Při pěstování vybraných plodin ve směsi dojde k rozrušení utužené vrstvy půdy i do hloubky, čímž se degradační procesy v půdě zmírňují nebo brzdí.

Kontrolu toho, zda je díl půdního bloku vhodný k zařazení do podopatření Pěstování meziplodin, lze provést jednoduše v LPIS (dostupný z <https://eagri.cz/public/web/>

[mze/farmar/LPIS/](#)). DPB způsobilé pro zařazení mají v LPIS napočten příznak vhodnosti pro daný titul pro konkrétní období.

1. Příznak vhodnosti k zařazení do vybraného titulu lze najít na detailu konkrétního dílu půdního bloku na záložce „Podrobné“ v sekci „AEKO 2023+ Info“, položka „Vhodnost pro titul pěstování meziplodin proti utužení půdy“. Způsobilý pro titul Pěstování meziplodin proti utužení půdy je pouze DPB, který má vymezenou vrstvu utužení půdy.
2. Vhodnost k zařazení do tohoto podopatření lze také graficky znázornit v mapě zvýrazněním vrstvy, resp. zapnutím zárovky v uzlu „Dotace → Vhodnost k mezipl.“
3. Informaci o vhodnosti k zařazení do titulu za všechny DPB uživatele lze získat v LPIS pomocí tisku č. 3b.

Využití možnosti pěstovat na standardní orné půdě meziplodiny je vhodným řešením pro ty subjekty, které mají problém s erozí, případně jejichž orná půda je utužená. Již tato poloha či vymezení totiž jistým způsobem limituje, co je na dané ploše možné pěstovat, v jaké kvalitě a s jakými vstupy. Důvodem k pěstování meziplodin proto bývá nejčastěji právě problém s erozí či problém s utužením půdy. Motivem může být také plnění pravidel podmíněnosti, případně podmínek přímých plateb. Mnohé příznivé efekty pěstování meziplodin také mohou motivovat zemědělce k jejich pěstování, a to i na pozemcích se špatným výnosem.

K rozhodnutí, zda na dané části standardní orné půdy pěstovat meziplodiny, musí dojít každý sám. Je však nutné brát v úvahu, že toto rozhodnutí vede k navýšení nákladů na vysetí směsi, tedy náklady na

Obr. 5 Ukázka grafického záznamu DPB vhodného k pěstování meziplodin proti utužení půdy

pořízení dané směsi osiv a variabilní náklady na výsev a také likvidaci porostu. Jelikož se však jedná o činnost, která je podle Strategického plánu podporována, jsou tyto náklady v dotaci kompenzovány, a to po celé období pěti let plnění víceletých podmínek.

4.2.1 Sazba dotace

Roční výše podpory při pěstování meziplodin proti utužení půdy činí:

- **152 EUR/ha** standardní orné půdy.

Roční výše podpory při pěstování meziplodin pro zlepšení struktury půdy činí:

- **154 EUR/ha** standardní orné půdy.

O podporu na pěstování meziplodin nemůže žádat ekologický zemědělec, toto podopatření neumožňuje souběh s dotací v rámci opatření Ekologické zemědělství.

Pokud bude plocha zařazená v podopatření Pěstování meziplodin plnit zároveň neproduktivní plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (NV č. 73/2023 Sb.), dojde ke snížení dotace o **50 EUR/ha**.

Ke snížení sazby dotace dojde také v případě, kdy na daný díl půdního bloku bude zároveň poskytnuta dotace na standardní

ornou půdu podle nařízení vlády upravujícího pravidla poskytování přímých plateb zemědělcům (NV č. 83/2023 Sb.). Snížení dotace bude v tomto případě činit **82 EUR/ha**.

Dotace nebude poskytnuta na plochu, na které je vymezen ochranný pás podle pravidel podmíněnosti²³.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočítání se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

Sazba dotace byla stanovena na základě těchto předpokladů: Při pěstování meziplodin vznikají zemědělcům dodatečné náklady ve formě nákupu osiv a mechanických operací spojených s jejich výsevem a likvidací (příprava půdy, setí a zapravení meziplodiny). Jelikož do kalkulace vstupují osiva meziplodin pro výsev, odvíjí se od nich i rozdílná výše sazeb.

²³ Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

4.3 Podmínky

Podmínky se rozlišují na základě toho, zda se jedná o podmínky pro vstup do podopatření (tzv. podmínky způsobilosti), nebo zda jsou to podmínky přímo daného podopatření, které jsou stanoveny vždy u každého titulu a je nutné je plnit, aby bylo možné pobírat dotaci.

4.3.1 Vstupní podmínky pro zařazení do podopatření

Podpora je poskytována na díl půdního bloku se zemědělskou kulturou standardní orná půda (označeno v LPIS písmenem „R“).

Zároveň lze zařadit pouze takový díl půdního bloku, na kterém není uplatňováno žádné jiné podopatření AEKO, s výjimkou podopatření Biopásy a Druhově bohaté pokrytí orné půdy (platné od roku 2024). Také není možné přihlásit DPB, na kterém je již uplatňováno některé podopatření AEKO z předchozího programového období²⁴.

Kombinovat podopatření Pěstování meziplodin na zemědělské kultuře standardní orná půda je možné s opatřením Agrolesnické systémy. Platba se v takovém případě poskytne pouze na plochu s pěstovanou plodinou, na ochranný pás podél dřevin pak platba poskytnuta nebude.

Podopatření Pěstování meziplodin bude od roku 2024 na jednom DPB kombinovatelné s podopatřením Biopásy a Druhově bohaté pokrytí orné půdy podle NV č. 80. Je umožněno na části výměry DPB založit směs meziplodin a na části výměry DPB vyset směs pro druhově bohaté pokrytí či založit biopás. Platba bude v tomto případě vyplacena na obě podopatření.

²⁴ Dle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Ošetřen je také souběh s opatřením Ekologické zemědělství. Díl půdního bloku, který je zařazen v opatření Ekologické zemědělství, a to jak v aktuálním programovém období, tak v rámci dobíhajícího závazku PRV²⁵, není možné zařadit současně do podopatření Pěstování meziplodin.

Pokud je zařazen díl půdního bloku do jednoho titulu tohoto podopatření, nelze zároveň vstoupit s tímto DPB i do druhého titulu v podopatření Pěstování meziplodin. Pokud se tedy žadatel rozhodne vstoupit do obou typů nabízených titulů (a má k tomu způsobilé DPB v LPIS), může tak učinit pouze na odlišných plochách, tedy zařadit vždy jiné díly půdních bloků.

Minimální výměra pro zařazení do podopatření činí **0,5 ha** zemědělské půdy s druhem zemědělské kultury standardní orná půda v evidenci LPIS. Výměra může zároveň činit **nejvýše 10 %** z celkové výměry standardní orné půdy obhospodařované žadatelem, kterou eviduje v LPIS.

Souhrnná deklarovaná výměra, na níž žadatel požaduje dotaci pro příslušný kalendářní rok v tomto podopatření, nesmí být nižší než **75 % výměry**, kterou do tohoto titulu zařadil. Toto je stanoveno z toho důvodu, že meziplodiny jsou vysévány v průběhu pětiletého období plnění víceletých podmínek opakovaně a není povinnost je vysévat vždy přesně na stejném místě a v totožné výměře.

Pěstování meziplodin proti utužení půdy je podporováno na vybraných dílech půdních bloků, na kterých je v evidenci využití půdy vymezena **vrstva utužení půdy**.

²⁵ Dle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

4.3.2 Podmínky podopatření

Podmínky podopatření se rozlišují na takové, za které je poskytována podpora (jedná se tedy o hrazené podmínky, které jsou kompenzovány v sazbě) a podmínky doplňkové, jejichž plnění sice podmiňuje příjem dotace, ale tyto podmínky nejsou přímo hrazeny v rámci dotace. Kalkulace sazby tedy doplňkové podmínky nezohledňuje.

Stručný přehled podmínek podopatření:

1. Založit od 20. června do 30. září porost meziplodiny vhodnou směsí, tj. porost budou tvořit minimálně dvě plodiny dle seznamu, které budou ve směsi zastoupeny alespoň z 50 %.
2. Ponechat porost meziplodiny do 31. ledna následujícího kalendářního roku.
3. Nehnojit plochu s pěstovanými meziplodinami.
Neaplikovat na plochu s pěstovanými meziplodinami přípravky na ochranu rostlin.
4. Neomezovat porost meziplodiny v růstu mechanicky ani chemicky.
5. Zapravit od 1. února do 30. dubna následujícího roku porost meziplodiny do půdy, s výjimkou bezorebných technologií.
6. Doklady prokazující množství a kvalitu použitého osiva uchovávat po dobu 10 let.

Podrobný popis podmínek podopatření, které jsou kompenzovány v dotaci:

Založit od 20. června do 30. září porost meziplodiny vhodnou směsí, tj. porost budou tvořit minimálně dvě plodiny dle seznamu, které budou ve směsi zastoupeny alespoň z 50 %.

- Před vstupem do podopatření musí žadatel vyhodnotit, do kterého titulu bude chtít vstoupit. V případě, že je v LPIS

u příslušného DPB vymezena utužená půda, je takový DPB vhodný k pěstování meziplodin proti utužení půdy. Směs meziplodin nepodléhá schvalování orgánu ochrany přírody. Směs osiv však musí splňovat parametry dle zákona o oběhu osiva a sadby²⁶ a být vytvořená z uznaného nebo kontrolovaného osiva. Výsev pak musí být proveden nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání míchacího protokolu nebo osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle tohoto zákona.

- U meziplodin proti utužení půdy platí, že je nutné použít směs alespoň dvou plodin ze seznamu, které budou tvořit minimálně 50 % výsledné směsi. U každé plodiny je v závorce uveden minimální výsevek:
 - bob obecný *Vicia faba*
 - hrách polní *Pisum sativum* L.
 - peluška *Pisum* sp.
 - ředkev olejná *Raphanus sativus*, var. *Oleifera*
 - svazenka shloučená *Phacelia congesta*
 - svazenka vratičolistá *Phacelia tanacetifolia* Benth.
 - vikev setá *Vicia sativa* L.
- U meziplodin pro zlepšení struktury půdy platí, že je nutné použít směs alespoň dvou plodin ze seznamu, které budou tvořit minimálně 50 % výsledné směsi. Celkový výsevek bude u meziplodin pro zlepšení struktury půdy činit v roce 2023 alespoň 9 kg/ha (od roku 2024 nebude povinností žadatele plnit celkový výsevek).

²⁶ Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

U každé plodiny je v závorce uveden minimální výsevek:

- hořčice bílá *Sinapis alba* L.
 - jetel alexandrijský *Trifolium alexandrinum* L.
 - jetel nachový (inkarnát) *Trifolium incarnatum*
 - jetel šíповitý *Trifolium vesiculosum*
 - Inička setá *Camelina sativa*
 - hrách polní *Pisum sativum* L.
 - peluška *Pisum* sp.
 - pohanka obecná *Fagopyrum esculentum* Moench
 - řeřicha setá *Lepidium sativum*
 - svazenka shloučená *Phacelia congesta*
 - svazenka vratičolistá *Phacelia tanacetifolia* Benth.
 - světlice barvířská *Carthamus tinctorius*
 - žito trsnaté *Secale sylvestre*
- Zbytek směsi může být tvořen jednak plodinami ze seznamu, ale také jinými plodinami (zastoupení jednotlivých plodin ve směsi bude uvedeno jako váhový poměr plodin).

Zapřavit od 1. února do 30. dubna následujícího kalendářního roku porost meziplodiny do půdy, s výjimkou bezorebných technologií.

- Zapravení meziplodiny do půdy (v případě, že nebude seta následná plodina do rostlinných zbytků bezorebnou technologií) může žadatel provést v období od začátku února až do konce dubna. Nejdříve tedy lze meziplodiny zapřavit v únoru, ale termín, po který musí být ponechány meziplodiny na pozemku, je nutné přizpůsobit jednak zvoleným druhům ve směsi, jednak termínu jejího zasetí. Meziplodiny by přes zimu měly přirozeně mrazem

ukončit svůj růst, aby nezpůsobily problém při zakládání následné plodiny.

- Zapravení je nutné učinit pouze mechanicky, tedy bez použití herbicidů.

Podrobný popis doplňkových podmínek podopatření, které nejsou kompenzovány v dotaci:

Ponechat porost meziplodiny do 31. ledna následujícího kalendářního roku.

- Termín pro ponechání porostu je stanoven minimálně na konec ledna roku následujícího po vysetí. Před tímto termínem nelze meziplodiny zapravovat, či je jakkoliv omezovat v růstu (tj. mechanicky ani chemicky).
- Již bylo zmíněno, že meziplodiny by přes zimu měly přirozeně mrazem ukončit svůj růst, aby bylo následně umožněno připravit půdu na pěstování hlavní plodiny (případně aby ji bylo možné rovnou sít do rostlinných zbytků půdoochrannými technologiemi). Základem pro pěstování meziplodin je proto vhodně zvolená směs, aby se s hlavní pěstovanou plodinou doplňovala a byla tedy přizpůsobena konkrétnímu osevnímu postupu. Dobu, po kterou bude meziplodina ponechána na pozemku, je nutné přizpůsobit také termínu jejího zasetí.

Nehnojit plochu s pěstovanými meziplodinami.

- Na ploše, na které budou pěstovány meziplodiny, není umožněno hnojení, a to po celou dobu – tedy od jejich zasetí až po likvidaci meziplodin.
- Meziplodiny by však měly pomoci prokorenění půdy a vnést potřebnou organickou hmotu do půdy, díky čemuž podpoří činnost půdního edafonu, zlepší biologickou činnost a tvorbu drobtovité struktury

půdy, čímž se zvyšuje úrodnost půd. Samy o sobě tedy budou působit příznivě na kvalitu půdy a tím i na hlavní pěstovaně plodiny.

Neaplikovat na plochu s pěstovanými meziplodinami přípravky na ochranu rostlin. Neomezovat porost meziplodiny v růstu mechanicky ani chemicky.

- Přípravky na ochranu rostlin nesmí být aplikovány po celou dobu, kdy budou meziplodiny na dané ploše pěstovány. Nelze je tedy aplikovat ani v průběhu jejich růstové fáze, ani při jejich likvidaci.
- Zároveň nelze porost meziplodin omezovat při jejich růstu ani mechanicky, nelze jej tedy např. ani poválet (řeznými válci nebo válci „Cambridge“).
- Přípravky na ochranu rostlin je možné na meziplodiny použít pouze pokud je tak určeno mimořádným rostlinolékařským opatřením nařízeným Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským.

4.4 Zásady pěstování meziplodin

Meziplodiny, které jsou správně založeny a zařazeny do osevního postupu, mají řadu pozitivních efektů:

- přerušovače obilních sledů = omezení šíření chorob a škůdců,
- omezení růstu plevelů,
- prokořenění půdy a vnos potřebné organické hmoty pro činnost půdního edafonu, zlepšení biologické činnosti půdy, tvorba drobtovité struktury půdy a zvyšování úrodnosti půdy,
- vynášení a zpřístupnění živin pro následné hlavní plodiny, zabránění úniku živin do vod, luskoviny a jeteloviny poutají vzdušný dusík a dokáží tak částečně nahrazovat minerální hnojiva,

- pokryv půdy proti přehřátí a zadržování vody v půdě,
- ochrana proti erozi,
- snižují zhutnění půdního profilu a utužené podorniči,
- zvyšují biodiverzitu v krajině,
- poskytují pastvu a úkryt pro hmyz, ptactvo i drobnou zvěř
- některé mohou být využity pro krmení pro hospodářská zvířata.

Zároveň ale meziplodiny mají i svá rizika, která mohou mít naopak negativní dopad při nesprávném pěstování:

- zhoršení vlhkostních poměrů v půdě,
- při vysemenění způsobí zaplevelení následných plodin,
- při nesprávné volbě druhů mohou naopak šířit choroby a škůdce,
- pozdě seté meziplodiny nemusí vymrznout a mohou způsobovat problémy pro zakládání jaří a zvyšovat potřebu využít POR pro jarní aplikaci nebo vyžadují mechanické zpracování půdy na jaře, což může vést ke zhoršení vlhkostních poměrů v půdě v předjaří a riziko pro následné plodiny.
- Rizikem při pěstování meziplodin je možný výskyt hrabošů, to je problematické, neboť není povoleno používat chemickou ochranu při jejich pěstování.

Většina meziplodin se pěstuje po obilnách a velkou výzvou je pak **výdrol obilnin** v meziplodinách. Výdrol obilnin má řadu negativ, především omezuje v růstu samotnou meziplodinu, ta pak neplní dobře své funkce a hůře eliminuje výskyt plevelů, nezadrží tolik vody, neeliminuje vyplavování živin, má horší protierozní funkci, dodá méně kvalitní organické hmoty do půdy atd. Výdrol více vysušuje půdu, je rizikem přenosu chorob a škůdců.

Naopak na dobře založené a fungující meziplodiny mohou navazovat moderní půdoochranné technologie, jako je pásové zpracování půdy a setí = STRIP-TILL nebo přímé setí do meziplodin, anebo úplně bez zpracování = NO-TILL. Tyto technologie jsou velice prospěšné pro půdy z hlediska omezení půdní eroze, omezují utužení půdy a zlepšují půdní úrodnost.

4.4.1 Meziplodiny proti utužení půdy

Volba vhodné směsi s ohledem na zařazení v osevním postupu. Směs volí žadatel z určených hlavních druhů (minimálně 50 %), které může doplnit i o další plodiny.

- ve směsi budou zastoupeny vyjmenované hlavní plodiny alespoň z 50 %:
 - ředkev olejná, vikev setá, svazenka shloučená, svazenka vratičolistá, bob obecný, peluška,
- zbytek směsi může být tvořen ostatními plodinami (do 50 % ve směsi s hlavními plodinami):
 - světlice barvířská, mastňák habešský, jetel alexandrijský, ředkev čínská, hořčice bílá, lnička setá, řeřicha setá, oves hřebíkatý.
- Při použití těchto plodin ve směsi dojde k rozrušení utužené vrstvy půdy i do hloubky.
- Po řepce se při setí meziplodiny musí žadatel vyvarovat vysetí brukvovitých plodin s ohledem na šíření chorob, zejména v oblastech s výskytem nádorovitosti košťálovin.
 - Je nutné pamatovat na to, že po sklizni řepky je potřeba provést podmítku, výdrol řepky je totiž velice agresivní. V praxi se osvědčilo provést podmítku dvakrát s tím, že zároveň s druhou podmítkou lze sít. Zejména ve vlhčích

oblastech toto setí funguje velice dobře. V suchých oblastech, s ohledem na šetření půdní vláhou, je nutné sledovat průběh počasí a načasovat setí před deštěm, respektive udělat podmítku jen jedenkrát a poté zasít a šetřit půdní vláhou.

Základem je **termín setí směsi** s ohledem na potenciální dozrání a vysemenění a zaplevelení následné plodiny. Dále musí žadatel **znát následnou plodinu** a volit druhy tak, aby nezpůsobily problémy při zakládání následné plodiny, s čímž souvisí i volba plodin s ohledem na jejich schopnost přezimovat či vyzimovat.

- **Termín setí od 20. června do 15. srpna po časně sklizených ozimech** (ječmen ozimý, raná pšenice ozimá) = před kukuřici, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách (jarní luskoviny), případně i mák
 - Při včasném výsevu může žadatel zvolit pomaleji rostoucí druhy. Základem jsou luskoviny (bob, peluška) a zejména svazenky (vratičolistá i shloučená), které velice dobře prokoření půdu. Lze je doplnit také o další druhy, jako je jetel alexandrijský (poutá vzdušný dusík), dále o světlici barvířskou (velmi dobře prokoření půdu i do větších hloubek) a lze použít i mastňák habešský.
 - Při časném termínu setí není vhodné sít druhy, které rychle rostou a mohou se tak vysemenit a způsobovat zaplevelení následných hlavních plodin (je nutné se vyhnout zejména rychle rostoucím brukvovitým druhům, jako je lnička, řeřicha, hořčice a rané odrůdy ředkve olejné). Je vhodné použít pozdní odrůdy ředkve olejné nebo ředkev

čínskou (DAIKON). Dále pozor na druhy jako je pohanka, proso apod., které rychle vysemení a zaplevelí půdu na několik let.

- U svazenek je ideální, aby v průběhu října kvetly, pak jsou více náchylné na vyzimování (poškození vlivem mrazu nebo sněhu) a nezpůsobují problémy se zaplevelením na jaře. Jetel alexandrijský a světlice barviřská při včasném setí vyzimují dobře, masťnák je velice citlivý na mraz již při -1°C .
- Směsi při tomto termínu setí by měly přes zimu přirozeně mrazem ukončit svůj růst a zanechat dobrý pokryv rostlinných zbytků, do kterých je možné sít buď půdoochrannými technologiemi, nebo s jarní přípravou a sít klasicky.
- **Termín setí od 20. června do 15. srpna po řepce ozimé** = před kukuřicí, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Při časnějším výsevu do 15. srpna žadatel zvolí směsi se svazenkou, doplněnou o luskoviny, světlici barviřskou, jetel alexandrijský nebo masťnák habešský.
 - Do vyšších a chladnějších poloh již není vhodné sít svazenko, protože jakmile na podzim nevykveté, je méně náchylná k vyzimování. Může pak velice dobře přezimovat a na jaře z důvodu bujného růstu může silně konkurovat následné plodině. Pro vyšší polohy a pozdnější výsevy je vhodnější zvolit luskoviny (bob a pelušku) doplněné o světlici či oves hřebíkatý.
 - Směsi při tomto termínu setí by měly přes zimu přirozeně mrazem ukončit svůj růst a zanechat dobrý pokryv rostlinných zbytků, do kterých je možné sít

buď půdoochrannými technologiemi, nebo s jarní přípravou a sít klasicky.

- Důležité je vyhnout se brukvovitým plodinám! Zejména tam, kde se vyskytuje nádorovitost košťálovin.
- **Termín setí od 16. srpna do 30. září po časně sklizených ozimech** (ječmen ozimý, raná pšenice ozimá) = před kukuřicí, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách (jarní luskoviny), případně i mák
 - Při pozdnějším výsevu může žadatel zvolit druhy rychleji rostoucí. V teplejších a sušších oblastech může ještě v srpnu volit směsi se svazenkou, ale do vyšších a chladnějších poloh ji již není doporučeno sít, protože jakmile na podzim nevykveté, je méně náchylná k vyzimování. Může velice dobře přezimovat, na jaře pak bujně roste a může silně konkurovat následné plodině. Vhodnější je zvolit luskoviny (bob a pelušku) doplněné o světlici barviřskou či masťnák habešský, který vymrzá již při -1°C .
 - Základem jsou tedy luskoviny (bob, peluška), které velice dobře prokoření půdu a poutají vzdušný dusík, významně poutají živiny a omezují jejich ztrátu vyplavováním.

- Pro pozdnější termíny setí (září) a ve vyšších polohách je vhodnější zvolit již rychleji rostoucí druhy brukvovitých plodin. Základem by měla být ředkev olejná (ranější odrůdy). Ideální je, aby porosty vykvetly, pak jsou citlivější na vyzimování a nezpůsobují zaplevelení na jaře.
- Ředkev olejná vytváří silný a hluboký kořen, zanechává v půdě velké množství organické hmoty a stejně jako další brukvovité plodiny velice dobře rozrušuje vrstvu utužené půdy. Může být doplněna ve směsi i o další plodiny, jako jsou brukvovité druhy (lnička, řeřicha, hořčice), dále světlíci barviřskou, která velice dobře prokoření půdu i do větší hloubky. Může být použit i masťák habešský a případně i pohanka – oba druhy jsou velice citlivé na mraz.
- Při pozdnějším setí (září) není vhodné zvolit pomalu rostoucí druhy, jako svazeny, jeteloviny apod.
- POZOR – u brukvovitých plodin (ředkev, lnička, řeřicha, hořčice), stejně jako u později seté svazeny, nemusí dojít k vyzimování a na jaře mohou bujně růst a být problémem pro jarní setí. Jelikož není umožněno ošetřit porost herbicidně na jaře, je nutné v takovém případě provést jarní orbu, což může způsobit ztrátu vody!
- **Termín setí od 16. srpna do 30. září po řepce ozimé** = před kukuřicí, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Po 15. srpnu je vhodné volit směsi bez svazeny (může přezimovat a na jaře silně odebírá vláhu, chová se jako plevel a konkuruje následným plodinám).

- Pro pozdnější výsevy je vhodné volit luskoviny (bob a pelušku) doplněné o světlíci či oves hřebíkatý.
- Směsi při tomto termínu setí by měly přes zimu přirozeně mrazem ukončit svůj růst a zanechat dobrý pokryv rostlinných zbytků, do kterých je možné sít buď půdoochrannými technologiemi, nebo s jarní přípravou a sít klasicky.
- Důležité je vyhnout se brukvovitým plodinám! Zejména tam, kde se vyskytuje nádorovitost košťálovin.
- **Termín od 16. srpna do 15. září po pozdě sklizených ozimech (pozdní pšenice ozimá), po jarních obilninách, po kukuřici na siláž, aj. (JEN POZDŇÍ termín)** = před kukuřicí, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Při pozdnějším výsevu může žadatel zvolit druhy rychleji rostoucí. V teplejších a sušších oblastech může ještě v srpnu volit směsi se svazenkou, ale do vyšších a chladnějších poloh ji již není doporučeno sít, protože jakmile na podzim nevykvetne, je méně náchylná k vyzimování a může velice dobře přezimovat a na jaře pak bujně růst

a může silně konkurovat následné plodině. Vhodnější je zvolit luskoviny (bob a pelušku), doplněné o světlíci či mastňák habešský, který vymrzá již při -1°C .

- Pro pozdnější termíny setí (září) a ve vyšších polohách je vhodnější zvolit rychleji rostoucí druhy brukvovitých plodin. Základem by měla být ředkev olejná (ranější odrůdy). Ideální je, aby porosty obecně nakvetly, pak jsou citlivější na vyzimování a nezpůsobují zaplevelení na jaře.
- Ředkev olejná vytváří silný a hluboký kořen, zanechává v půdě velké množství organické hmoty a stejně jako další brukvovité (řeřicha, lnička) velice dobře rozrušuje vrstvu utužené půdy. Ředkev lze doplnit i o další druhy, jako jsou brukvovité (lnička, řeřicha, hořčice).
- Při pozdnějším setí (září) není vhodné zvolit pomalu rostoucí druhy, jako svazeny, jeteloviny apod.
- POZOR – u brukvovitých plodin (ředkev, lnička, řeřicha, hořčice), stejně jako u později seté svazenky, nemusí dojít k vyzimování a na jaře mohou bujně růst a být problémem pro jarní setí. Jelikož není umožněno ošetřit porost herbicidně na jaře, je nutné v takovém případě provést jarní orbu, což může způsobit ztrátu vody!
- **Nejzazší termín (při pozdním setí) od 15. do 30. září**
 - Při pozdním termínu je vhodná ozimá forma pelušky. Ta zajistí dobrý pokryv půdy přes zimu, výrazně omezí erozi a zároveň poutá vzdušný dusík, zamezuje vyplavování živin, zlepšuje strukturu půdy a podporuje biologickou činnost v půdě.

- Je vhodná pro využití technologií STRIP-TILL nebo NO-TILL, přímé setí následné plodiny.

Způsob setí meziplodin

- Pokud má žadatel k dispozici příslušnou techniku, je vhodné po sklizni předcházející hlavní plodiny zasít meziplodiny ihned po sklizni přímo do strniště bez zpracování půdy, bez podmítky. Rychlým zasetím dojde k úspoře půdní vláhy a meziplodiny rychle rostou a využívají kapilární vodu.
- Pokud je porost zaplevelený (zejména vytrvalé plevely), je vhodné udělat podmítku, případně ošetřit proti výdrolu obilniny graminocidem před setím meziplodiny a poté zasít secím strojem. Při pozdním setí jsou vhodné brukvovité, rychle rostoucí druhy, které dokáží výdrol i dobře potlačit.
- Případně je možné sít meziplodinu rovnou s podmítkou či mělkým diskováním (tento způsob je vhodný zejména pokud porost není zaplevelený vytrvalými pleveli).

Hloubka setí meziplodin

- U setí meziplodin je důležitá správná hloubka setí.
- Zejména u bobu je lepší sít do hloubky okolo 4–5 cm, u pelušky také, ale sne-se i hloubku setí okolo 2 cm. Ostatní, jemnější druhy, jako jsou svazenky, jeteloviny, mastňák apod., je vhodné zaset do hloubky cca 2 cm.
- Je nutné vzít v úvahu, že svazenka neklíčí na světle, nelze proto sít povrchově!
- Naopak brukvovité druhy je možné sít i povrchově, ale ne rozmetadlem (použít např. systém APV – výsevní ústrojí na diskovém podmítači). Kvalita setí se

vždy následně projeví na kvalitě porostu meziplodiny.

Významné je pěstování meziplodin v návaznosti na nové půdoochranné technologie zakládání porostů, jako je pásové zpracování půdy a setí = STRIP-TILL nebo přímé setí do meziplodin, anebo úplně bez zpracování = NO-TILL. Tyto technologie významně snižují počet přejezdů po pozemku a omezují utužení půdy a zlepšují strukturu a půdní úrodnost.

4.4.2 Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy

Volba vhodné směsi s ohledem na zařazení v osevním postupu. Směs se skládá z určených hlavních druhů (minimálně 50 %) a lze je doplnit i dalšími plodinami.

- Ve směsi budou zastoupeny vyjmenované hlavní plodiny alespoň z 50 %:
 - svazanka shloučená, svazanka vratičolistá, Inička setá, jetel šípovitý, jetel nachový, pohanka obecná, hořčice bílá, řeřicha setá, jetel alexandrijský, světlice barvířská, žito trsnaté, peluška, hrách polní,
- zbytek směsi může být tvořen také ostatními plodinami (do 50 % ve směsi s hlavními plodinami), například:
 - mastňák habešský, ředkev čínská, ředkev olejná, oves hřebíkatý, bob, vikev, jílke mnohokvětý, len olejný.
- Zvolené meziplodiny chrání půdu proti přehřátí a podporují zadržování vody v půdě. Příznivě tedy ovlivňují infiltrační a retenční kapacitu půdy. Podporují činnost půdního edafonu a tvorbu drobnotivité struktury půdy, čímž se zvyšuje úrodnost půdy. Dobře založené a funkční meziplodiny výrazně omezují erozi půdy.
- Po řepce by se měl žadatel při setí meziplodiny vyvarovat výsevu brukvovitých

plodin s ohledem na šíření chorob, zejména v oblastech s výskytem nádorovitostí košťálovin.

- Je nutné pamatovat, že po sklizni řepky je potřeba provést podmítku, výdrol řepky je totiž velice agresivní. V praxi se osvědčilo provést podmítku dvakrát s tím, že zároveň s druhou podmítkou lze sít. Zejména ve vlhčích oblastech toto setí funguje velice dobře. V suchých oblastech, s ohledem na šetření půdní vláhou, je nutné sledovat průběh počasí a načasovat setí před deštěm, respektive udělat podmítku jen jedenkrát a poté zasít a šetřit půdní vláhou.

Základem pro výběr vhodných druhů je **termín setí směsi** s ohledem na potenciální dozrání a vysemenění a zaplevelení následné plodiny. Dále musí žadatel **znát následnou plodinu** a volit druhy tak, aby nezpůsobily problémy při zakládání následné plodiny. S tím souvisí i volba plodin s ohledem na jejich schopnost přezimovat.

- Směsi by měly přes zimu přirozeně mrazem ukončit svůj růst a zanechat dobrý pokryv rostlinných zbytků, do kterých je možné sít buď půdoochrannými technologiemi, nebo s jarní přípravou sít klasicky.
- **Termín setí od 20. června do 15. srpna po časné sklizených ozimech** (ječmen ozimý, raná pšenice ozimá) = před kukuřici, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách (jarní luskoviny), případně i mák
 - Při včasném výsevu může žadatel zvolit pomaleji rostoucí druhy. Základem jsou luskoviny (bob, peluška) a zejména svazanky (vratičolistá i shloučená),

- kteří velice dobře prokoření půdu. Lze je doplnit také o další druhy, jako je jetel alexandrijský či jetel šíповitý, které poutají vzdušný dusík, dále o světlice barvířskou, která velice dobře prokoření půdu i do větší hloubky a lze použít i mastňák habešský.
- Při časném termínu setí není vhodné zvolit druhy, které rychle rostou a mohou se vysemenit a způsobovat zaplevelení následných hlavních plodin, zejména rychle rostoucí brukvovité druhy, jako je lnička, řeřicha, hořčice a rané odrůdy ředkve olejné. Pokud žadatel pěstuje pozdní odrůdy ředkve olejné nebo ředkev čínskou (DAIKON), může je také použít. Důležité je vyhnout se druhům jako je pohanka, proso apod., které rychle vysemení a zaplevelí půdu na roky.
 - U svazek je ideální, aby v průběhu října kvetly, pak jsou více náchylné na vyzimování a nepůsobí problémy na jaře.
 - Jetel alexandrijský a světlice barvířská při včasném setí vyzimují dobře, mastňák je velice citlivý na mraz již při -1°C .
 - Žadatel může zvolit i směs přezimující, kde je základem přezimující jetelovina (jetel nachový a jetel šíповitý) a vikve ozimá. Všechny tyto druhy poutají vzdušný dusík a omezují vyplavování živin a erozi půdy. Jako další komponent je vhodné žito trsnaté. Směs velice dobře přezimuje a na jaře ji lze využít i pro krmení či pro bioplynovou stanici. Pokud bude žadatel používat směs jako krmivo pro zvířata, není vhodné zařadit do směsi jetel šíповitý (obsahuje hořké látky), ale pouze jetel nachový. Naopak pro bioplynovou stanici je jetel šíповitý vhodný.
 - Přezimující směs NENÍ DOPORUČENA do sušších podmínek, do písčitých půd, může totiž z půdy vyčerpávat značné množství vody a v suchých podmínkách to je závažný problém pro následnou plodinu. V těchto podmínkách je lepší volit buď směsi vyzimující, anebo počkat na pelušku ozimou, která není tak výsušná.
 - Naopak přezimující směs je vhodná pro vyšší, vlhčí polohy a na těžší půdy, kde poté může žadatel použít technologii STRIP-TILL.
- **Termín setí od 20. června do 15. srpna po řepce ozimé** = před kukuřicí, slunečnicí, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Při časném setí do 15. srpna lze využít svazek, později by měl žadatel zvolit směs bez nich (může přezimovat a na jaře silně odebírá vláhu a chová se jako plevel a konkuruje následným plodinám).
 - Při časnějším výsevu by měl žadatel zvolit směs se svazkou doplněnou o luskoviny, světlice barvířskou, jetel alexandrijský nebo mastňák habešský.
 - Do vyšších a chladnějších poloh již není vhodné vysít svazek.
 - Důležité je vyhnout se brukvovitým plodinám! Zejména tam, kde se vyskytuje nádorovitost košťálovin.
 - **Termín setí od 16. srpna po časně sklizených ozimech** (ječmen ozimý, raná pšenice ozimá) = před kukuřicí, slunečnicí, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách (jarní luskoviny), případně i mák
 - Při pozdějším výsevu může žadatel zvolit druhy rychleji rostoucí. V teplejších a sušších oblastech může ještě

- v srpnu zvolit směsi se svazenkou, ale do vyšších a chladnějších poloh ji již není vhodné dávat, protože jakmile na podzim nevykvete, je méně náchylná k vyzimování a může velice dobře přezimovat a na jaře bujně růst, čímž může silně konkurovat následné plodině. Je vhodnější zvolit luskoviny (bob a pelušku) doplněné o světlici, jetel alexandrijský či mastňák habešský, který vymrzá již při -1°C .
- Základem jsou tedy luskoviny (bob, peluška), které velice dobře prokoření půdu a poutají vzdušný dusík, významně poutají živiny a omezují ztrátu živin vyplavováním.
 - Pro pozdnější termíny setí (září) a ve vyšších polohách jsou pak vhodné již rychleji rostoucí druhy brukvovitých plodin. Ideální je, aby porosty obecně nakvetly, pak jsou citlivější na vyzimování a nezpůsobují zaplevelení na jaře. Brukvovité (řeřicha, lnička, hořčice, ředkev olejná) velice dobře rozrušují vrstvu utužené půdy. Žadatel je může doplnit i o další druhy, jako je světlice barvířská, která velice dobře prokoření půdu i do větší hloubky. Lze použít i mastňák habešský a případně i pohanku, oba druhy jsou velice citlivé na mráz.
 - Při pozdnějším setí (září) není vhodné zvolit do směsi pomalu rostoucí druhy, jako svazenky, jeteloviny apod.
 - POZOR – u brukvovitých plodin (ředkev, lnička, řeřicha, hořčice), stejně jako u později seté svazenky, nemusí dojít k vyzimování a na jaře mohou bujně růst a být problémem pro jarní setí. Jelikož není umožněno ošetřit porost herbicidně na jaře, je nutné v takovém případě provést jarní orbu, což může způsobit ztrátu vody!
- I u později setých meziplodin může žadatel zvolit směsi přezimující. Při pozdním setí není ale vhodné zvolit pomalu rostoucí jeteloviny, jelikož již nemají šanci dostatečně narůst. Základem je žito trsnaté, které může žadatel kombinovat buď s vikví ozimou (huňatá nebo panonská), která poutá vzdušný dusík a omezuje vyplavování živin, anebo ho lze kombinovat s jíl-kem mnohokvětým. Takové směsi výrazně chrání půdu přes zimu proti erozi. Směsi velice dobře přezimují a na jaře mohou být použity i pro krmení či pro bioplynovou stanici.
 - Tyto přezimující směsi NEJSOU DOPORUČENY do sušších podmínek, do písčitých půd, mohou totiž z půdy vyčerpat značné množství vody a v suchých podmínkách to je závažný problém pro následnou plodinu. V těchto podmínkách je lepší volit buď směsi vyzimující, anebo počkat na pelušku ozimou, která není tak výsušná.
 - Naopak tyto přezimující směsi jsou vhodné pro vyšší, vlhčí polohy a těžší půdy, kde poté může žadatel použít technologii STRIP-TILL.
- **Pozdnější setí (konec srpna, začátek září) po řepce ozimé** = před kukuřiči, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Při pozdnějším setí (po 15. srpnu) není vhodné zvolit k setí svazenkou, protože jakmile na podzim nevykvete, je méně náchylná k vyzimování a může velice dobře přezimovat a na jaře bujně růst a může silně konkurovat následné plodině. Pro pozdnější výsevy je vhodné zvolit luskoviny (bob a pelušku), doplněné o světlici barvířskou, jetel

- alexandrijský, mastňák habešský či oves hřebíkatý. Může se použít i len olejný.
- I zde mohou být využity přezimující směsi. Při pozdním setí není vhodné zvolit pomalu rostoucí jeteloviny, které již nemají šanci dostatečně narůst. Základem je žito trsnaté, které může být kombinováno buď s vikví ozimou (huňatá nebo panonská), která poutá vzdušný dusík a omezuje vyplavování živin, anebo může být kombinováno s jíllem mnohokvětým. Takové směsi výrazně chrání půdu přes zimu proti erozi. Směsi velice dobře přezimují a na jaře mohou být použity i pro krmení či pro bioplynovou stanici.
 - Tyto přezimující směsi NEJSOU DOPORUČENY do sušších podmínek, do písčitých půd, mohou totiž z půdy vyčerpávat značné množství vody a v suchých podmínkách to je závažný problém pro následnou plodinu. V těchto podmínkách je lepší volit buď směsi vyzimující, anebo počkat na pelušku ozimou, která není tak výsušná.
 - Naopak tyto přezimující směsi jsou vhodné pro vyšší, vlhčí polohy a těžší půdy, kde může žadatel použít technologii STRIP-TILL.
 - Důležité je vyhnout se brukvovitým plodinám! Zejména tam, kde se vyskytuje nádorovitost košťálovin.
 - **Termín od 16. srpna do 15. září po pozdě sklizených ozimech (pozdní pšenice ozimá), po jarních obilninách, po kukuřici na siláž, aj. (JEN POZDNÍ termín)** = před kukuřicí, slunečnici, sóju, cukrovou řepu (později seté, širokořádkové plodiny), ale i před jarní obilniny, hrách, případně i mák
 - Při pozdějším výsevu je vhodné zvolit k setí druhy rychleji rostoucí. V teplejších a sušších oblastech je vhodné ještě v srpnu zvolit směs se svazenkou, doplněnou světlicí barvířskou, jetelem alexandrijským, případně jetelem šípovitým. Ale do vyšších a chladnějších poloh není již vhodné zvolit svazenko, protože jakmile na podzim nevykvetne, je méně náchylná k vyzimování a může velice dobře přezimovat a na jaře bujně růst a může silně konkurovat následné plodině. Je vhodnější použít luskoviny (bob a pelušku) doplněné o světlici barvířskou, jetel alexandrijský či mastňák habešský, který vyvrzá již při -1 °C.
 - Pro pozdější termíny setí (září) a ve vyšších polohách je vhodné zvolit rychleji rostoucí druhy brukvovitých plodin. Ideální je, aby porosty obecně nakvetly, pak jsou citlivější na vyzimování a nezpůsobují zaplevelení na jaře. Brukvovité (řeřicha, lnička, hořčice, ředkev olejná) velice dobře rozrušují vrstvu utužené půdy. Při pozdějším setí (září) není vhodné zvolit pomalu rostoucí druhy, jako svazenky, jeteloviny apod.
 - POZOR – u brukvovitých plodin (ředkev, lnička, řeřicha, hořčice), stejně jako u později seté svazenky, nemusí dojít k vyzimování a na jaře mohou bujně růst a být problémem pro jarní setí. Jelikož není umožněno ošetřit porost herbicidně na jaře, je nutné v takovém případě provést jarní orbu, což může způsobit ztrátu vody!
 - I zde je umožněno využít přezimující směsi. Při pozdním setí již není vhodné používat pomalu rostoucí jeteloviny, které již nemají šanci dostatečně

narůst. Základem je žito trsnaté, které můžete kombinovat buď s vikví ozimou (huňatá nebo panonská), která poutá vzdušný dusík a omezuje vyplavování živin, anebo jej lze kombinovat s jíllem mnohokvětým. Obě směsi výrazně chrání půdu přes zimu proti erozi. Směsi velice dobře přezimují a na jaře mohou být použity i pro krmení či pro bioplynovou stanici.

- Tyto přezimující směsi NEJSOU DOPORUČENY do sušších podmínek, do písčitých půd, mohou totiž z půdy vyčerpávat značné množství vody a v suchých podmínkách to je závažný problém pro následnou plodinu. V těchto podmínkách je lepší volit buď směsi vyzimující, anebo počkat na pelušku ozimou, která není tak výsušná.
- Naopak tyto přezimující směsi jsou vhodné pro vyšší, vlhčí polohy a těžší půdy, kde může žadatel použít technologii STRIP-TILL.
- **Nejzazší termín (při pozdním setí) od 15. do 30. září**
 - Při pozdním termínu je vhodné zvolit ozimou formu pelušky. Ta zajistí dobrý pokryv půdy přes zimu, výrazně omezí erozi a zároveň poutá vzdušný dusík, zamezuje vyplavování živin, zlepšuje strukturu půdy a podporuje biologickou činnost v půdě.
 - Je vhodná pro využití technologií STRIP-TILL nebo NO-TILL, přímé setí následné plodiny.

Způsob setí meziplodiny

- Pokud má žadatel k dispozici příslušnou techniku, je vhodné po sklizni předcházející hlavní plodiny zasít meziplodiny ihned po sklizni přímo do strniště bez zpracování půdy, bez podmičky. Rychlým zasetím

dojde k úspoře půdní vláhy a meziplodiny rychle rostou a využívají kapilární vodu.

- Pokud je porost zaplevelený (zejména vytrvalé plevele), je vhodné udělat podmičku, případně ošetřit proti výdrolu obilniny graminicidem před setím meziplodiny a poté zasít secím strojem. Při pozdním setí jsou vhodné brukvovité, rychle rostoucí druhy, které dokáží výdrol i dobře potlačit.
- Případně je možné sít meziplodinu rovnou s podmičkou či mělkým diskováním (tento způsob je vhodný zejména pokud porost není zaplevelený vytrvalými plevele).

Hloubka setí meziplodin

- U setí meziplodin je důležitá správná hloubka setí.
- Zejména u bobu je lepší sít do hloubky okolo 4–5 cm, u pelušky také, ale sne-se i hloubku setí okolo 2 cm. Ostatní, jemnější druhy, jako jsou svazenky, jeteloviny, mastňák apod., je vhodné zaset do hloubky cca 2 cm.
- Je nutné vzít v úvahu, že svazenka neklíčí na světle, nelze proto sít povrchově!
- Naopak brukvovité druhy je možné sít i povrchově, ale ne rozmetadlem (použít např. systém APV – výsevní ústrojí na diskovém podmiťáči). Kvalita setí se vždy následně projeví na kvalitě porostu meziplodiny.

Významné je pěstování meziplodin v návaznosti na nové půdoochranné technologie zakládání porostů, jako je pásové zpracování půdy a setí = STRIP-TILL nebo přímé setí do meziplodin, anebo úplně bez zpracování = NO-TILL. Tyto technologie významně snižují počet přejezdů po pozemku a omezují utužení půdy a zlepšují strukturu a půdní úrodnost.

5 Použitá literatura

Evropská legislativa

(dostupné na www.eur-lex.europa.eu)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2115/2021 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172 ze dne 4. května 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky a uplatňování a výpočet správních sankcí v souvislosti s podmíněností.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnanem ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Národní legislativa

(dostupné na www.eagri.cz/public/web/mze/legislativa/)

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském a intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství.

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

Dokumenty zpracované Ministerstvem zemědělství

(dostupné na https://1url.cz/@mze_dotace)

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027.

Program rozvoje venkova 2014–2020.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-645-3.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-640-8.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-717-7.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-646-0.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-641-5.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-718-4.

Webové stránky a dokumenty přístupné na uvedených stránkách

Český institut pro akreditaci, o.p.s., dostupný na www.cia.cz

Statistiky ČSÚ, dostupné na <https://www.czso.cz/>

Konzultace a poděkování

Informace obsažené v brožuře vychází z konzultací a materiálů od následujících odborníků. Za jejich čas, spolupráci a cenné připomínky jim tímto děkuji.

Petr Robotka – PRO SEEDS s.r.o.

Michaela Čapková, Hana Šejnohová – Ústav zemědělské ekonomiky a informací

David Kuna, Denisa Nechanská – Ministerstvo zemědělství ČR

Poznámky:

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Autoři fotografií:

Michaela Čapková, Denisa Nechanská, Archiv MZe

ISBN 978-80-7434-732-0

Praha 2023